

breugeliaans, bn met betekenis: (als) van, betrekking hebbend op in het grondwoord genoemde. Afgeleid van (Pieter) Bruegel (1525/1530-1569), Brabants kunstschilder, vader van Pieter Brueghel de Jonge en Jan Brueghel de Oude. Zie ook: breugelmaal, breugelkermis

De zon straalde schijnbaar nog onveranderlijker dan anders. Net als de laatste zomer was die van vijftien jaar geleden er een van overvloedig baden in licht, okselvijvers en de gloed van nieuwe, voelbaar verhitte herinneringen. Ik studeerde dat seizoen in Wenen, om een taal te leren waarin woorden, bijzinnen en koele zinnelijkheid zich laten opstapelen tot majestatische bouwwerken van storm, drang en lijdzame begeerte. Geen betere plek daarvoor, zo leek me, dan de hoofdstad van een voormalige dubbelmonarchie. Wenen, waarover Musil schreef dat de stad ‘schoon en oud, met haar architecturale praal, in de loop der tijden voortgekomen uit wisselende smaak, één groot getuigenis (is) van het vermogen lief te hebben en het onvermogen dat blijvend te doen’.

In die broeierige zomer van 2003 zag ik in het keizerlijk-koninklijke museum van Wenen – waar de schatten van verlichte despoten een majestueuze geschiedenis van de Europese kunst vertellen – voor het eerst *Jagers in de sneeuw* van Pieter Bruegel. Buiten trotseerden een paar toeristenlokkers de hittegolf om – strak in de rokjas, strik in de pruik – in het zweet huns aanschijs en met gepoederde neuzen kaartjes voor Mozartconcerten te verkopen. Binnen zorgde de airco voor optimale klimatologische omstandigheden om te verdwalen in het sneeuwlandschap waarin Bruegel onbewogen blijft voor de waan van de dag en de tand des tijds.

Op de achtergrond vermaakt een menigte zich op glad ijs. Met vallen en opstaan illustreert ze de vergankelijkheid die de schilder in een van zijn prenten betitelde als de *Slibberachtigheid des levens*. Op de voorgrond keren enkele mannen met honden terug van de jacht. Het leven gaat voort; de buit is mager. Vier kale bomen belemmeren enigszins het zicht op de jagers en leiden bespiegelende blikken naar het cen-

trum van het schilderij. Daar strekt een ijsig wit tapijt zich uit. Ook het vogelperspectief benadrukt dat de natuur, het eeuwige decor voor elk menselijk handelen, Bruegels veelheid aan tafereeltjes samenhoudt. Of zoals Van Ostaijen in zijn opstel over de schilder ooit schreef: ‘de kosmiese samenhang tegenover de anorganiek van het menselijke poppespel’. Slechts in het kader van wat zich op het ritme van wisselende jaargetijden als een horizon onvatbaar voor ons uitstrekt, krijgt ons jagen, schaatsen, schilderen betekenis.

Overmorgen ga ik opnieuw naar Wenen, om de stad te herontdekken met mijn geliefde. We boekten alvast een tijdvenster dat uitzicht biedt

op de grote Bruegeltentoonstelling die er momenteel loopt. Ik neem me voor om nadien even naar de nabijgelegen Volksgarten te wandelen, waar de rozentuin op een onvermijdelijk seizoen van nieuwe bloei wacht. Ongetwijfeld gaan we ook schaatsen, op de ijspiste die is aangelegd in het midden van de grote kerstmarkt voor het Rathaus. Dan zullen we elkaar vasthouden, om de koude en de slibberachtig-

heid te trotseren, en tussen kerstkitsch en in glühwein gedrenkte vermakelijkheden arm in arm overeind te blijven. Als getuigenis van een vermogen lief te hebben en het verlangen dat nog vele zomers te kunnen doen.

| Ewald Peters

BRUEGEL

Na een restauratie die anderhalf jaar duurde, is de *Dulle Griet* van Pieter Bruegel in volle glorie hersteld. De gele vernislagen en latere over-

schilderingen werden verwijderd, waardoor de originele kleurenpracht en wonderlijke details opnieuw zichtbaar zijn. Momenteel is het helle-tafereel uit 1563 samen met onder meer *Jagers in de sneeuw* te zien in de unieke overzichtstentoonstelling in het Kunsthistorisches Museum in Wenen. Die vormt het startschot voor de internationale festiviteiten in 2019 rond 450 jaar Bruegel. In het voorjaar van 2019 keert de *Dulle Griet* terug naar haar vaste stek in het Museum Mayer van den Bergh.

Nog tot 13.01.2019
Kunsthistorisches Museum
Maria-Theresien-Platz, Wenen
www.khm.at

Museum Mayer van den Bergh
Lange Gasthuisstraat 19, Antwerpen
www.museummayervandenbergh.be